

NYÍRBÁTOR VÁROS POLGÁRMESTERÉTŐL

✉ 4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7.

☎ Telefonszám: +36 42/281-042

E-mail cím: polgarmester@nyirbator.hu

KRID: 658069908 NYBONK

Száma: Hat/3567-4/2022.

Ügyintéző: Nedelka Zoltán

ELŐTERJESZTÉS

- a Képviselő-testülethez -

Nyírbátor város szociális szolgáltatástervezési koncepciójának elfogadásáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban Szoc. tv.) szabályozza a szolgáltatástervezési koncepció elkészítését.

A Szoc. tv. 92. § (3) bekezdése értelmében: „**A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat** a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - jogszabályban meghatározottak szerint - **szolgáltatástervezési koncepciót készít**. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.”

A szolgáltatástervezési koncepció elkészítésének kötelezettségét 90/A. §-ban az Szoc tv. az ellátási kötelezettség részeként nevesíti. A szolgáltatástervezési koncepciót a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében készíti a legalább kétezer fős lakosságú települési önkormányzat.

A szolgáltatástervezési koncepciót - az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet szabályai szerint - **az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja**.

A koncepció különösen a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, a szolgáltatások biztosításáról szóló ütemtervet, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, valamint az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét tartalmazza.

A szolgáltatás-tervezési koncepcióban célul tűztük ki a szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatások, illetve a Nyírbátor Város Szociális Szolgálat által nyújtott szolgáltatások minél magasabb színvonalú ellátása és a szolgáltatások tárgyi feltételeinek további javítását. Az intézmény felújított épületben működik, akadálymentesített, megfelelő infrastruktúrával ellátott, eleget téve a hatékony munkavégzéshez szükséges követelményeknek.

Az elkövetkező időszak egyik legnagyobb kihívása a szolgáltatás színvonalának, az elért eredményeknek a megőrzése, lehetőség szerinti továbbfejlesztése.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a határozat-tervezetben foglaltaknak megfelelően a város szociális szolgáltatás-tervezési koncepcióját szíveskedjen elfogadni.

Nyírbátor, 2022. november 24.

Máté Antal sk.
polgármester

H a t á r o z a t – t e r v e z e t
NYÍRBÁTOR VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
...../2022. (XI.30.) önkormányzati
h a t á r o z a t a

szociális szolgáltatástervezési koncepciójának elfogadásáról

A Képviselő-testület

1. Nyírbátor város szociális szolgáltatástervezési koncepcióját az 1. számú melléklet szerinti tartalommal elfogadja.
2. Megállapítja, hogy az intézményi ellátások tárgyi, személyi feltételei megfelelőek, az ellátás színvonala jó.
3. a Nyírbátor Város Önkormányzata Polgármesterének 182/2020. (XII.11.) határozatával elfogadott Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciót hatályon kívül helyezi

K.m.f.

Máté Antal
polgármester

Badics Ildikó
jegyző

Nyírbátor Város Önkormányzata
4300 Nyírbátor, Szabadság tér 7.

NYÍRBÁTOR VÁROS
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓJA

NYÍRBÁTOR
2022

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	5
2. Jogszabályi háttér	7
3. Helyzetelemzés.....	9
3.1. Demográfiai helyzet	9
3.2. Foglalkoztatási helyzet	11
3.3. Egészségügyi jellemzők	12
4. Szociális szolgáltatások rendszere az Szt. alapján.....	13
4.1. Nyírbátor Város Önkormányzata által kötelezően biztosítandó szociális szolgáltatások.....	15
4.2. Nyírbátor Város Önkormányzata által biztosított szociális szolgáltatások, Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának bemutatása	15
5. A szociális szolgáltatás fejlesztésének, működtetésének alapelvei	28
6. Feladatok a szociális ellátásban.....	29
6.1. Idősellátás fejlesztése	29
6.2. Általános és speciális ellátások fejlesztése.....	30
7. A szociális és gyermekjóléti ellátások személyi és tárgyi feltételeinek fejlesztése.....	32
7.1. Személyi feltételek fejlesztése.....	32
7.2. Tárgyi feltételek fejlesztése.....	32
7.3. Szervezeti struktúra fejlesztése.....	32
8. A fejlesztések pénzügyi forrásai, ütemezése	33
8.1. A fejlesztések pénzügyi forrásai.....	33
8.2. A fejlesztések pénzügyi ütemezése	33
9. Összegzés	34

1. Bevezetés

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése alapján a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat feladata a szociális szolgáltatástervezési koncepció elkészítése.

A koncepció elsődleges célja, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan (jogszályban rögzített) ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják. További cél, hogy a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat az ügyfeleknek. Ugyanakkor, bár a koncepció készítését az Szt. írja elő, az egységes szemlélet, illetve az integrált intézmények működése szükségessé teszi, hogy a koncepcióban az önkormányzat gyermekjóléti intézményekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos kötelezettségei és fejlesztési elképzelései is teret kapjanak.

A koncepció célja:

- meghatározni a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit, irányait, céljait, amelyeket a település a szociális szolgáltatások biztosítása, fejlesztése során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a szociális szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit;
- részletezni azokat a konkrét célkitűzéseket, amelyeket a szociális szolgáltatások biztosítása során az önkormányzat érvényesíteni kíván;
- elősegíteni a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény által szabályozott különböző típusú intézmények magasabb szintű, szükségletekhez igazodó feladatainak ellátását.

A koncepció feladata:

- elősegíteni egy egységes szociális szolgáltató politika kialakítását a településen;
- Nyírbátor Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciójának funkciója, egy fejlesztéseket megalapozó tervdokumentum elkészítése, ami irányelveket fogalmaz meg, valamint információkat biztosít egyéb tervezések készítői számára;
- információt adni a különböző szolgáltatást igénylők részére, illetve a szolgáltatást biztosító intézmények, szervezetek számára.

A szociális gondoskodás komplex módon, nemre, korra, fogyatékosagra, nemzetiségre, vallási hovatartozásra tekintet nélkül egyéni szükségletekhez igazodó segítségnyújtás, amelynek mértékét és fajtáját mindenkor a segítségre szoruló egyén egészségi, szociális és mentális állapota határozza meg. A szociális gondoskodás célja az életminőségnek a javítása (vagy fenntartása) a vonatkozó törvények, rendeletek és etikai szabályok adta lehetőségek kihasználásával.

A szociális gondoskodás feladata tehát nem kevesebb, mint az, hogy a társadalmilag tipikus, de egyénileg jelentkező élethelyzeteket feltárja, s azokra – a jog által kínált lehetőségek keretei között – reagáljon. Megtalálja azokat az eszközöket, amelyekkel a felmerülő problémák a leghatékonyabban kezelhetők, egyidejűleg biztosítsa, hogy ez a beavatkozás az egyén szabadságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsa, és ugyanakkor a közösség védelme is megvalósuljon. A mai felfogás szerint a szociális feladatok körébe tartoznak a szociális (társadalmi) rehabilitáció eszközei és intézményei. A társadalomba való be-, illetve visszailleszkedés érdekében segítségre szorulnak a társadalom mindazon tagjai, akik bármilyen oknál fogva (betegség, fogyatékoság, munkaképesség megváltozása, munkanélküliség, családi körülmények vagy a család hiánya, szenvedélybetegségek stb.)

beilleszkedési zavarokkal küzdenek.

A társadalom szociális védőhálót sző a rászorultak köré, hogy megakadályozza helyzetük rosszabbodását és a kirekesztődésüket. A szociális védőháló, mint a szociális kérdések megoldását elősegítő intézmények rendszere funkcionál, amely a leginkább veszélyeztetett csoportok: gyermekek, időskorúak és a társadalom periferiájára szorultakra fókuszál. Ebben a folyamatban szervezetrendszerek együttműködése szükséges. Az állami feladatátvállalás a szubszidiaritás elve alapján történik, mivel a különféle kérdéseket az elsősorban keletkezési szinten törekednek megoldani, a felsőbb hatalmi szint akkor lép közbe, ha az alsóbb szinten nem találhatnak megoldásokat az adott kérdésekre. Abban az esetben, amikor az egyén létfeltételei másként nem biztosíthatók, azaz a rászorultsága megköveteli, akkor az állami (és önkormányzati) segítség lép működésbe.

A koncepcióhoz összegyűjtött adatok, illetve statisztikai mutatók (Forrás: Központi Statisztikai Hivatal) révén a város lakosságának demográfiai, ellátottsági mutatója (Forrás: Népszámlálási rendszer, Járási Hivatal) válik ismertté. Az adatok, illetve a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmények javaslatai alapján az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúra kialakítása és a jelenlegi szolgáltatások fejlesztése a legfőbb feladata a koncepciónak.

2. Jogszabályi háttér

Az állampolgárok alapvető szociális jogait Magyarország Alaptörvénye szabályozza. Az Alaptörvény a korábbi szabályokhoz képest újrafogalmazta a szociális jogokat. Így a megélhetéshez szükséges ellátásra való jogosultság helyett az állami szerepvállalást törekvésként fogalmazta meg, amelynek alapján a rászorulókat támogatásra jogosultak. „Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. Magyarország a szociális biztonságot a rászorulókat esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.” (XIX. cikk)

Az állami szociális intézmények és intézkedések igénybevételére nem csupán a nevesített élethelyzetekben levőket, hanem mindazokat feljogosítja, akiknek erre szükségük van. „A szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja. Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.” (XIX. cikk)

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.) biztosítja a települések igazgatási önállóságát. „A helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket.” (Möt. 10. § (1) bekezdés) „A helyi önkormányzat - a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével - önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.” (Möt. 10. § (2) bekezdés)

A törvény értelmében a helyi önkormányzat köteles gondoskodni a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosításáról. Az önkormányzat a kötelező, az önként vállalt feladatait teljesítheti saját maga által alapított és fenntartott intézmény útján, vagy ilyen szolgáltatást nyújtó intézménnyel ellátási szerződés keretében. „A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások ellátására – jogszabályban meghatározottak szerint - költségvetési szervet, gazdálkodó szervezetet, nonprofit szervezetet és egyéb szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat, továbbá szerződést köthet természetes és jogi személlyel vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel.” (Möt. 41. § (6) bekezdés)

Az Szt. célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. A helyi önkormányzatok az Szt.-ben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak. (Szt. 1. §)

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a

helyi önkormányzatoknak a feladata. (Szt. 2.§)

„A szociális szolgáltatást a helyi önkormányzat, az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv, illetve a társulás más helyi önkormányzattal vagy társulással kötött megállapodás útján is biztosíthatja.” (Szt.90.§ (4) bekezdés)

Az Szt. IV. fejezete, valamint Nyírbátor Város Önkormányzatának a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 34/2015. (XII.17.) rendelete (továbbiakban: helyi rendelet) alapján történik Nyírbátor város alap- és szakosított ellátásának biztosítása. A helyi rendelet célja, hogy az Szt. végrehajtásaként a helyi sajátosságoknak megfelelően meghatározza az önkormányzat által biztosított egyes személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások, szakosított ellátások formáit, szervezeti kereteit, jogosultsági feltételeit és azokért fizetendő térítési díjak mértékét.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről. (Gyvt. 1. § (1) bekezdés) A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14. § (3) bekezdés)

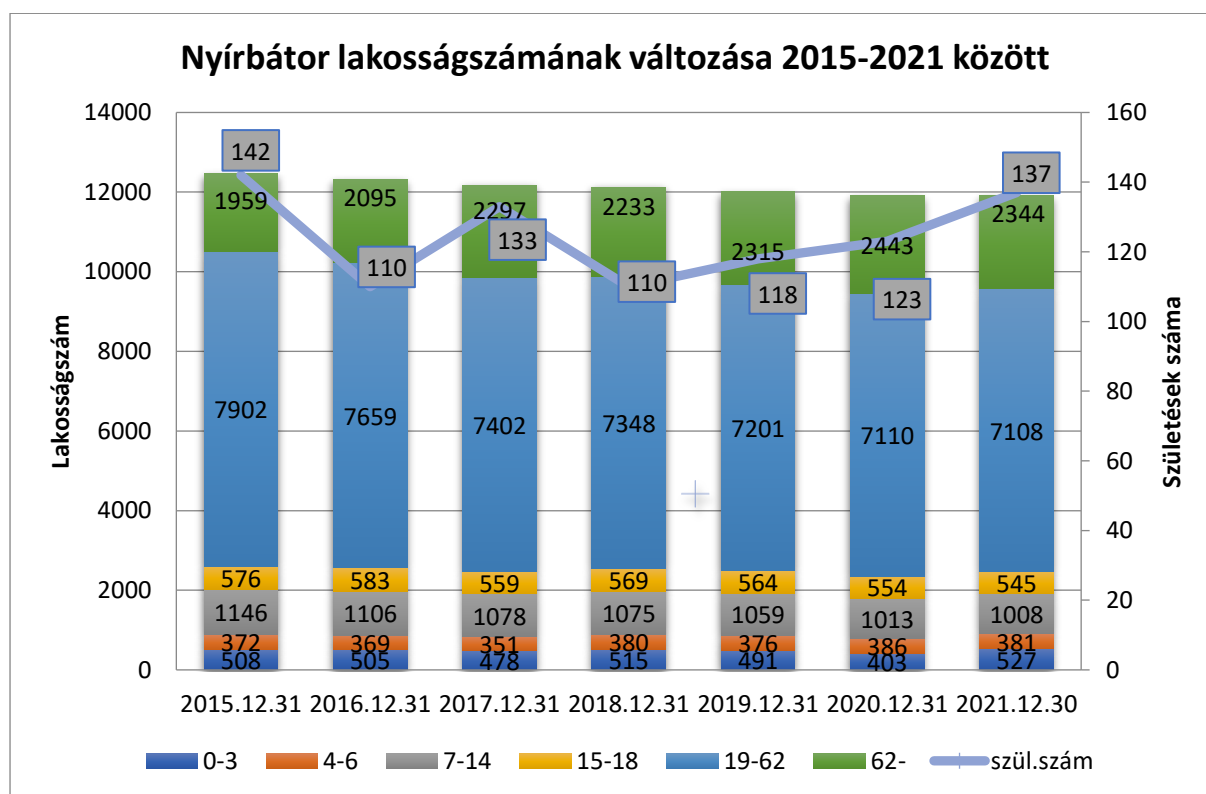
3. Helyzetelemzés

3.1. Demográfiai helyzet

Nyírbátor Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye déli részén helyezkedik el, a Nyírség dél-keleti térségének a központja.

Nyírbátor területe 66,72 km², lakosság száma 2022. 01. 01. napján 11.913 fő. A lakosság számának növekedése 1992-ben megállt, és azóta folyamatosan csökken.

A születések számát tekintve 1990-től 1999-ig folyamatos csökkenés tapasztalható, a mélypont 1999-ben volt, majd 2000-ben kiugró növekedés, és ezt követően ismét csökkenés állt be. Egy 2010-es mélypont után a születések száma ismét emelkedő tendenciát mutat. A születések számának csökkenése mellett az éves halálozási adatok igen hullámzó görbét mutatnak, de alatta maradnak a születési adatoknak. A születés-halálozási adatokat tekintve a természetes szaporodás pozitív képet mutat, mégis a város népességének alakulását a fogyás jellemzi. Ez a tény leginkább a megyére is jellemző tendenciával, a nagymértékű vándorlási veszteséggel magyarázható.

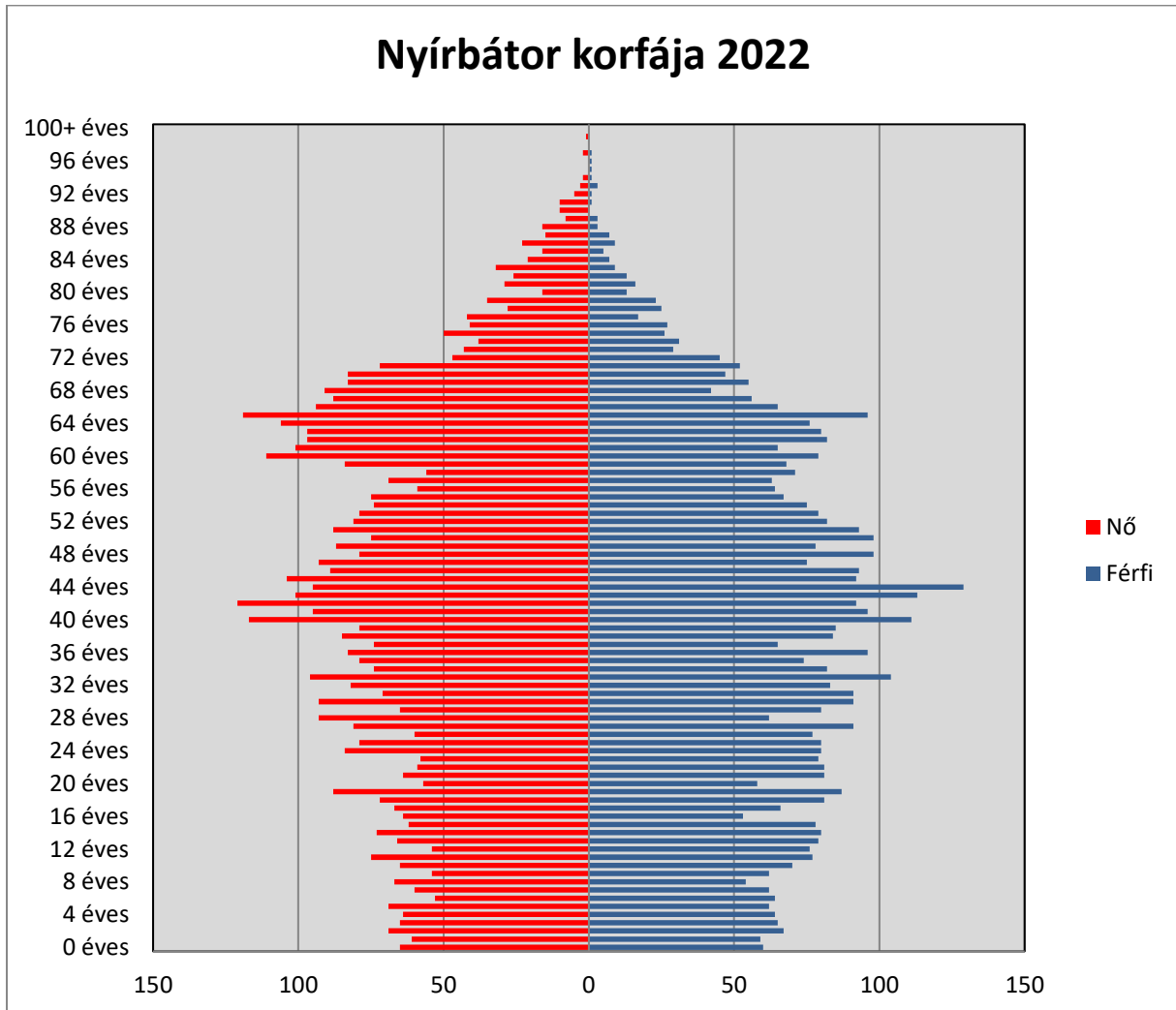

1. ábra: Nyírbátor lakosságának változása 2015-2021 között
(Forrás: Népszámlálási rendszer alapján)

2021. év januári adatok szerint az állandó népességben belül a nőknél 6.132 lakost, a férfiaknál 5.781 lakost tartottak nyilván. A korcsoportokat illetően jellemzően a nők voltak többségben, a nemek aránya az idősebb korcsoportoknál (40 éven felüli) is feljük tolódt. Magyarország szinte az egyedüli olyan európai ország, amelyben az élveszületések száma 1980 óta minden évben kevesebb a halálozások számánál. A nyugati országokhoz hasonlóan Magyarországon is csökken a születések száma, növekszik a születéskor várható élettartam (nőknél 79,33 év, férfiaknál 72,93 év).

Nyírbátor népességének korfája hagyma alakú, amely a fogyó népesség korfája. Keskeny alapú, felfelé kissé szélesedő forma, ami a fiatalok arányának csökkenését, az idősök arányának növekedését mutatja. A korfa a nemek közötti megoszlást is szemléletesen ábrázolja. A függőleges tengely bal oldalán a nőket, jobb oldalán a férfiakat tünteti fel.

Eltérő a férfiak és a nők születési és halálozási aránya. Több fiú születik, mint lány, és ez a többlet a fiatalabb korosztályoknál is megmarad. Azonban a férfiak halandósága nagyobb, ezért kb. 40 éves kortól fokozottan többségbe kerülnek a nők.

2. ábra: Nyírbátori korfa 2022. januári állapot alapján
(Forrás: Népszámlálási rendszer alapján)

Magyarország társadalmában elindult öregedési folyamat következtében a demográfusok szerint 2030. évre az öregedéssel összefüggő új helyzetek változtatásokat indokolnak. A népszámlálás adatai a nyugdíjazás előtt álló korcsoportot a legnépesebbnek jelöli, amely új kihívások elé állítja a helyi társadalmat, jelzi a szociális szolgáltatási és támogatási rendszer átgondolását, felkészítését. A népesség öregedése olyan körülmény, amely valamennyi korosztályt alkalmazkodásra kényszeríti.

Nem/év	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-74	75-84	85-
Férfi	978	728	1251	1391	703	500	171	34
Nő	938	655	1174	1369	841	746	318	111
Összesen	1916	1383	2425	2760	1544	1246	489	145

3. ábra: A népesség összevont nem és korcsoport szerinti megoszlás Nyírbátorban (2022.01.01.)
(Forrás: Népszámlálási rendszer alapján)

Az időskorúak össznépségen belüli arányának emelkedése rendszerint együtt jár a fiatalok arányának a csökkenésével. A lakosság korösszetétele, öregedése, az aktív népesség társadalmon belüli csökkenő aránya, jövedelmi viszonyai meghatározzák, növelhetik a szociális szolgáltatások iránti igényeket Nyírbátorban is.

Az idősekre irányuló szociálpolitikának figyelembe kell vennie az időskor méltóságának megőrzését, az önállóságuk, az aktivitásuk lehető leghosszabb ideig való megőrzését, életminőségük megtartását, javítását, szociális biztonságuk garantálását és a generációk közötti együttműködés segítését.

A szolgáltatások nyújtása, fejlesztése során érvényesíteni kell azt a szakmai törekvést, hogy idős ember lehető leghosszabb ideig biztonságos lakókörnyezetében kapja meg az - önálló, vagy részben önálló – életvitel folytatásához szükséges ellátásokat, és ne kerüljön sor, pusztán szociális rászorultság miatt – idő előtt – bentlakásos intézményi elhelyezésre.

Ez egyrészt rendszerszemléletű gondolkodást kíván, vagyis az egyes szolgáltatási formák egymásra épülését feltételezi, másrészt az – „olcsóbb” és a személyi autonómiát, a választás szabadságát jobban biztosító – alapszolgáltatások megerősítését teszi szükségessé.

3.2. Foglalkoztatási helyzet

Nyírbátor Város foglalkoztatási helyzetét érdekes kettősség jellemzi: az egyik oldalon a jól átgondolt városfejlesztés eredményeként több ezer új munkahely jött létre, és munkaerőhiány jelentkezik, a másik oldalon – főleg az alacsony iskolázottság és a szakképzettség hiánya miatt – az országos átlagot meghaladó munkanélküliség jelentkezik.

Év	Állandó lakosok (fő)	Regisztrált álláskereső (fő)	d			
			Ebből (c)			
			Szakképzett	Szakképzetlen	Járadékos	Jövedelempótló támogatás, FHT, RSZS
2000. 03.	13 945	812	489	323	150	251
2004. 03.	13 589	876	486	390	120	348
2016. 03.	12 428	1000	287	713	56	523
2020.11.	12 089	878	225	653	-	489
2022.11.	11.913	836	229	607	-	598

4. ábra: A regisztrált álláskereső számának változása Nyírbátorban
(Forrás: a Nyírbátori Járási Hivatal és a Nyírbátori Polgármesteri hivatal adatai alapján)

Az elmúlt 15 évben a szakképzett munkaerő jelentős része el tudott helyezkedni főleg az Ipari Parkba települt cégek valamelyikében, de látható, hogy a szakképzetlenek száma is csökkent, ők jobbra a szociális ellátórendszer segítségével vészlik át azt az időszakot, amíg valamilyen munkalehetőség (többnyire közmunka, idenymunka) nem kínálkozik.

Az ország gazdaságilag fejlettebb nyugati és centrumrégiói, az ottani magasabb bér és jobb életlehetőségek, a munkahelyi választék, a kvalifikált munkaerő fogadásának feltételei komoly hátrányokat jelentenek a városnak. Erősödő tendencia, hogy Nyíregyháza és Debrecen egyre inkább elviszi a fiatalok mellett a középkorosztályhoz tartozók egy részét is.

Ezen hátrányok kiküszöbölésére az Önkormányzat számos olyan programot dolgozott ki, amelyek a város népesség és munkaerő megtartását, a munkanélküliség és a szakképzetlenek számának csökkentésére irányulnak.

3.3. Egészségügyi jellemzők

A város egészségügyi alapellátását 5 felnőtt, 3 gyermekorvosi, 4 fogászati körzet, 1 iskolafogászati rendelés, 8 védőnői körzet, iskola-egészségügyi és anyatej gyűjtés-forgalmazás tevékenységeket megvalósító ellátások képezik.

Nyírbátorban 2016. 03. 01. napjától az önkormányzat működteti a központi orvosi ügyelet.

A Fehérgyarmati Kórház és Gyógyfürdő az alábbi szakrendeléseket működteti Nyírbátorban: Allergológia, Aneszteziológia, Audiológia, Belgyógyászat, Bőrgyógyászat és nemibeteg ellátás, Diabetológia, Fizioterápia, Fogászati röntgen, Fül-Orr-Gégészet, Gasztroenterológia, Gyermekgyógyászat, Ideggyógyászat (neuroológia), Kardiológia, Laboratórium, Logopédia, Mammográfia, Masszázs, Mozgásszervi rehabilitáció, Mozgásszervi rehabilitáció (Sárkányfürdő), Mozgásterápia, Nappali ellátás (kúraszerű ellátások, infúziós terápia), Nőgyógyászat, Onkológia, Ortopédia, Pszichiátria, Pszichológia, Reumatológia, Reumatológia (Sárkány fürdő), Röntgen (radiológia), Sebészet-Traumatológia, Szemészet, Tüdőgondozó, Tüdőgyógyászat, Tüdőszűrés, Ultrahang, Urológia.

A lakosság a kiépített alapellátás és járóbeteg szakellátás keretében a szükséges ellátásokban részesül és a további szak- és kórházi ellátások a megyei intézményekben biztosítottak

A Védőnői Szolgálat 2016. január 1-től a Nyírbátor Város Szociális Szolgálatára intézmény keretében működik, s látja el feladatait, melyek során csecsemő és gyermekgondozást, terhes tanácsadást, iskola-egészségügyi ellátást, valamint anya és nővédelmet valósít meg.

A Nyírbátori Járási Hivatal nyilvántartása szerint 2022. november 01. napján 571 személy rendelkezett közgyógyellátási igazolvánnyal, ami azt is jelenti, hogy a lakosság 4.7 %-a tartósan, vagy súlyos betegségben szenved. Tartósan beteg a fiatalkorúak 2.7%-a és súlyos fogyatékoság miatt emelt családi pótlékban részesül 91 fő. Fogyatékosági támogatásban 77 fő, ápolási díjban 35 fő részesül.

4. Szociális szolgáltatások rendszere az Szt. alapján

Alapszolgáltatások

- falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézmény hiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése; (60. §)
- étkeztetés keretében azoknak a szociális rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik, szenvedélybetegségeik, vagy hajléktalanságuk miatt; (62. §)
- házi segítségnyújtás keretében gondoskodni kell azokról a személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, és róluk nem gondoskodnak; (63. §)
- családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás; (64. §)
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás; (65. §)
- közösségi ellátások a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott ellátások, amelyek keretén belül biztosítani kell a lakókörnyezetében történő segítségnyújtást az önálló életvitel fenntartásában a meglévő képességek megatartását, illetve fejlesztését, a szociális és mentális gondozást, rehabilitációt. A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás keretében többek között biztosítani kell a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat és kríziskezelést; (65/A. §)
- támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén; (65/C. §)
- utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét; (65/E. §)
- nappali ellátás elsősorban a saját otthonukban élők részére a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére biztosít

lehetőséget, valamint igény szerint megszervezi az ellátottak – ide nem értve az idős személyeket – napközbeni étkeztetését. (65/F. §)

Szakosított ellátások

- Ápolást, gondozást nyújtó intézmény az önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról gondoskodik; (67. §)
  - idősek otthona
  - pszichiátriai betegek otthona
  - szenvedélybetegek otthona
  - fogyatékos személyek otthona
  - hajléktalanok otthona

- Rehabilitációs intézmény a bentlakók önálló életvezetési képességének kialakítására, illetve helyreállítását szolgálják. (72. §)
  - pszichiátriai betegek rehabilitációs intézménye
  - szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye
  - fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye
  - hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye

- Lakóotthon 8-12 fő, illetve 14 fő pszichiátriai beteget, vagy fogyatékos személyt – ideértve az autista személyeket is -, illetőleg szenvedélybeteget befogadó intézmény, amely az ellátást igénybe vevő részére életkorának, egészségi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít. (85/A. §)

Típusai:

- fogyatékos személyek lakóotthona
Formái: - rehabilitációs célú lakóotthon
          - ápoló-gondozó célú lakóotthon
- pszichiátriai betegek lakóotthona
Formája: - rehabilitációs célú lakóotthon

- szenvedélybetegek lakóotthona
Formája: - rehabilitációs célú lakóotthon

- Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény ideiglenes jelleggel, legfeljebb 1 év időtartamra, amely indokolt esetben egy évvel meghosszabbítható - teljes körű ellátást biztosít. (80. §)

Típusai:

- idősek gondozóháza
- fogyatékos személyek gondozóháza
- pszichiátriai betegek átmeneti otthona
- szenvedélybetegek átmeneti otthona
- éjjeli menedékhely
- hajléktalan személyek átmeneti otthona

4.1. Nyírbátor Város Önkormányzata által kötelezően biztosítandó szociális szolgáltatások

Az Szt. 86. §-a alapján, tekintettel arra, hogy Nyírbátorban tízezer főnél több állandó lakos él, az Önkormányzatnak alábbi szociális szolgáltatásokat kell kötelezően biztosítani:

- a) családsegítést,
- b) étkeztetést,
- c) házi segítségnyújtást,
- d) nappali ellátás
  - idősek nappali ellátása
  - fogyatékos személyek nappali ellátása
  - pszichiátriai betegek nappali ellátása

4.2. Nyírbátor Város Önkormányzata által biztosított szociális szolgáltatások, Nyírbátor Város Szociális Szolgálatának bemutatása

Az Szt. és a Gyvt. a szociális biztonság megteremtése, megőrzése, valamint a gyermekek érdekeinek védelme érdekében meghatározza az állam és az önkormányzatok által biztosított egyes szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátások szervezeti formáit, szervezetét, a működésük alapvető szabályait, az ellátásra való jogosultság feltételeit és érvényesítésük garanciáit.

Mind a két törvény kimondja, hogy a szociális-, gyermekjóléti-, gyermekvédelmi ellátások feltételeinek biztosítása - az egyének önmagukért és családjukért, valamint a kisebb közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.

Az egészségügyi alapellátás-területi és iskolai védőnői szolgáltatás, valamint iskola – egészségügyi ellátás feladatait az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény, 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről, 2015. évi CXXIII. törvény az egészségügyi alapellátásról, 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendelet a területi védőnői ellátásról, 19/2009 EüM rendelet a 16 éveseknek szervezett ingyenes orvosi vizsgálat megvalósításával és az új Egészségügyi Könyv bevezetésével összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról, 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról, 26/1997.(IX.3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról, 51/1997.(XII.18.) NM rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról szóló törvények és rendeletek határozzák meg.

Nyírbátor Város Önkormányzata a szociális-, gyermekjóléti-, gyermekvédelmi, valamint az önkormányzat fenntartásában működő egészségügyi alapellátási feladatait a Nyírbátor Város Szociális Szolgálat útján biztosítja.

Nyírbátor Város Önkormányzata a 72/2015. (VI.30) számú önkormányzati határozatával 2015. szeptember 1. napjától létrehozta Nyírbátor Város Szociális Szolgálatát egy - a Bölcsőde (4300 Nyírbátor, Zrínyi u. 48.) - szervezeti egységgel. 2016. január 1. napjától az intézmény feladatköre többször kibővült, alapító okirata szerint jelenleg az alábbi feladatokat látja el integrált szervezeti keretek között:

Kötelező szociális és gyermekjóléti feladatként:

- étkeztetés (feladatellátási szerződéssel)
- házi segítségnyújtás
- idősek nappali ellátása
- pszichiátriai betegek nappali ellátása
- gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde)
- család-és gyermekjóléti szolgálat
- család- és gyermekjóléti központ
- Óvodai - és iskolai szociális segítő szolgáltatás.

Kötelező egészségügyi feladatként:

- védőnői ellátás (anyatejgyűjtéssel)
- iskola egészségügyi ellátás

Önként vállalt szociális feladatként:

- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- támogató szolgálat
- hajléktalanok éjjeli menedékhelye
- idősek bentlakásos otthona

Az intézmény székhelyén és négy telephelyen látja el szerteágazó feladatait.

Székhely: Nyírbátor, Vár u. 1.

- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- támogató szolgálat,
- idősek nappali ellátása,
- pszichiátriai betegek nappali ellátása,
- családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat,
- családsegítő – és gyermekjóléti központ,
- Óvodai - és iskolai szociális segítő szolgáltatás.

Telephely: Nyírbátor, Bocskai utca 4.

- hajléktalanok éjjeli menedékhelye,

Telephely: Nyírbátor, Zrínyi utca 48.

- gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde)

Telephely: Nyírbátor, Szentvér utca 28.

- védőnői szolgálat (anyatejgyűjtéssel)

Telephely: Nyírbátor, Fáy András utca 17/D.

- idősek bentlakásos otthona

Az intézmény tárgyi feltételei:**Székhely:****4300 Nyírbátor, Vár utca 1.**

A székhely intézmény szépen felújított, akadálymentesített épületben került elhelyezésre. A feladat ellátáshoz szükséges megfelelő bútorzattal, infrastruktúrával rendelkezik. A székhely

intézményben működő szolgáltatások külön szervezeti egységként történő működése megoldott. A munkavégzéshez szükséges tárgyi feltételek adottak.

Telephelyek:

Bölcsőde: 4300 Nyírbátor, Zrínyi utca 48.

A 2019-ben 4 csoportosra bővített intézmény tárgyi feltételei a bölcsődés korosztály igényeinek megfelelőek. A csoportszobák tágasak világosak, szépen esztétikusan berendezettek, az évszakokhoz illő dekorációkkal díszítettek. Játékkészleteink az egészségügyi és pedagógiai előírásoknak és a gyermekek életkorának megfelelőek.

Védőnői szolgálat (anyatejgyűjtéssel):

4300 Nyírbátor, Szentvér utca 28.

A telephely tárgyi feltételei a jogszabályi előírásoknak megfelel, a feladat ellátáshoz megfelelő eszközrendszerrel, infrastruktúrával rendelkezik.

Éjjeli Menedékhely:

4300 Nyírbátor, Bocskai utca 4.

A szolgáltatás nyújtásához a tárgyi feltételek a jogszabályi előírásnak megfelelőek.

Idősek Bentlakásos Otthona:

4300 Nyírbátor, Fáy András utca 17/D.

A telephely tárgyi feltételei a jogszabályi előírásoknak megfelel, a feladat ellátáshoz megfelelő eszközrendszerrel, infrastruktúrával rendelkezik.

Az intézmény személyi feltételei:

Nyírbátor Város Szociális Szolgálatára szervezeti keretében működő valamennyi szolgáltatás esetében a személyi feltételek a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM. rendelet valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998.(IV.30.) NM. rendeletben foglalt előírásoknak megfelel.

Az intézmény feladatai:

A szociális szolgáltatások körében:

Étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a napi egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodunk, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt (Szt.62.§).

A szolgáltatást feladatellátási szerződés keretében az Étkeztetési Centrummal kötött megállapodás alapján biztosítjuk.

Házi segítségnyújtás keretében az igénybe vevő saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást (Szt.63.§).

A házi segítségnyújtás a szociális alapszolgáltatás keretében működő szolgáltatás, amely célja az igénybe vevő részére a saját lakókörnyezetében biztosítani az önálló életvitel fenntartását előmozdító segítséget.

A cél az, hogy a szolgáltató az igénybe vevő, gondozásra szoruló ember szükségleteihez igazodó segítségnyújtást biztosítson, amelynek mértékét és módját mindenkor a segítségre szoruló ember egészségi, szociális és pszichés állapota határozza meg.

A házi segítségnyújtás keretében az igénybe vevő lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartásához szükséges ellátást.

A házi segítségnyújtás biztosítása során szociális segítséget vagy — a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló — személyi gondozást nyújt a szolgáltató az igénybe vevő számára. A szociális segítség a szakképzettséget nem igénylő feladatokat foglalja magába:

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítését.

Személyi gondozás keretében a szakképzettséget igénylő gondozási, ápolási feladatok is végezhetők a szociális segítség fent említett tevékenységei mellett. Személyi gondozás keretében ezek alapján biztosítani szükséges:

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését,
- a szociális segítség feladatait.

A házi segítségnyújtás igénybevételel megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A gondozási szükséglet vizsgálata keretében meg kell állapítani, hogy az ellátást igénylő esetében a szociális segítség vagy személyi gondozás indokolt, valamint a gondozási szükséglet mértékét. A házi segítségnyújtást a megállapított napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Amennyiben a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja a szolgáltatást igénylőt tájékoztatni kell a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételelnek lehetőségéről. Ebben az esetben a szolgáltatást igénylő az intézményi elhelyezés időpontjáig napi 4 órában történő házi segítségnyújtásra jogosult.

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartása érdekében szükséges ellátást - szükségleteinek megfelelően - lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. Jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a koruk, egészségi állapotuk miatt szociális szükséglettel rendelkező emberek, biztonságos, megszokott lakókörnyezetükben a lehető leghosszabb ideig önálló, illetve részben önálló életvitelt folytassanak, emberi méltóságukat, családi és közösségi kapcsolataikat megőrizve éljenek.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 24 órás készenléttel nyújt segítséget.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás korszerű ellátási forma, hiszen az ellátást igénybevevő

otthonában elhelyezett készülékről kezdeményezhető a segélykérés.

A segélyhívó készülékekkel a nap 24 órájában biztosítható a krízishelyzetbe kerültek szakszerű ellátása.

Nyírbátorban 50 db ORACULUM típusú jelzőkészülék került kihelyezésre.

Támogató szolgáltatás: a Nyírbátorban fogyatékkal élő emberek hátrányaik enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása miatt nagyon fontosnak tartjuk a támogató szolgáltatás működtetését városunkban. Fontos továbbá a segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása és a családi, baráti, közösségi kapcsolatainak erősítése miatt.

A társadalmi hátrányok csökkentése érdekében, és a fogyatékkal élő társadalmi aktivitását, növelő módon végzett segítő, támogató szolgáltatás a cél, amelyet a szolgálatunk a jogosult személy lakásán és azon kívül egyaránt végez majd.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.) meghatározása alapján a támogató szolgálat a fogyatékos személy önálló életvitelét elősegítő, a mindennapi szükségletei kielégítését célzó - személyes közreműködés által megvalósuló - szolgáltatás. A törvény értelmében a fogyatékos személy részére biztosítani kell a fogyatékosága által indokolt szükségleteinek megfelelő támogató szolgálat igénybevételét.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 1993. évi III. törvény (Szt.) alapján a támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A szolgáltatás a fogyatékkal élő személy szükségleteinek speciális kielégítését végzi, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével. Célja az elérhető legmagasabb fokú önálló életvitel támogatása a saját lakókörnyezeten belül és kívül nyújtott tevékenységekkel és a lakókörnyezeten kívüli szolgáltatásokkal való kapcsolat megteremtése által.

A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen:

- az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),
- az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,
- információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,
- a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,
- segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatképességének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önsegítő csoportokban való részvételükhöz,
- egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,
- segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,
- a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételének elősegítése.

Nyújtott szolgáltatáselemek

- Tanácsadás

- Esetkezelés
- Szállítás
- Gondozás
- Háztartási, vagy háztartást pótló segítségnyújtás
- Felügyelet
- Készségfejlesztés

Idősek nappali ellátása a saját otthonukban élő, tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére (Szt.65.F.§).

A nappali ellátás az igénybevevők részére kor, egészségi állapot, szociális és mentális szükségletnek megfelelő szolgáltatást. A szolgáltatások megszervezése során figyelembe veszi az igénybevevők napim ritmusát, igényeit, szükségleteit.

A nappali ellátás szolgáltatásai különösen:

- szabadidős programok szervezése,
- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátáshoz való hozzájutás segítése,
- hivatalos ügyek intézésének segítése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, működésének, szervezésének segítése.

A nappali ellátás, mint a szociális gondoskodás körébe tartozó segítségnyújtási forma, jelentősen hozzájárul az időskorú, nyugdíjas emberek társadalmi integrációjának megőrzéséhez, aktív méltóságteljes időskor biztosításához.

Pszichiátriai betegek nappali ellátása hogy a 18. életévüket betöltött fekvőbeteg – gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek integrált és teljes jogú tagjai maradjanak a társadalomnak, illetve re- integrálódjanak a közösségbe (Szt.65.F.§).

A szolgáltatás az egyéni szükségleteket figyelembe véve kívánja elősegíteni a pszichiátriai betegséggel élők napközbeni ellátását, valamint pszicho-szociális rehabilitációját.

Elsődleges cél kulturált körülmények között, a hiányzó vagy nem teljes családi gondoskodás pótlása, az „egyedüllét” érzet megszüntetése. Rendszeres orvosi vizsgálat és ellenőrzés melletti egészségi állapotuk javítása, megőrzése. Öntevékenység és önségítés támogatása a hasonló problémákkal küzdő és azonos betegségben szenvedő kliensek érdekében; a társadalomba, a korábbi közösségbe, a családba történő integrálódás elősegítése. Segítségnyújtás abban, hogy „másságukat” elfogadják az intézményen kívüli kapcsolatok ápolása (család, hozzátartozó, szomszéd, baráti kör).

A nappali ellátás szolgáltatásai különösen:

- szabadidős programok szervezése,
- szükség szerint az egészségügyi alapellátás megszervezése, a szakellátáshoz való hozzájutás segítése,
- hivatalos ügyek intézésének segítése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, működésének, szervezésének segítése.

Hajléktalanok éjjeli menedékhelye az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás.

Az ellátás célja a hajléktalan emberek társadalmi reintegrációjának segítése, társadalmi aktivitásuk növelése, életvezetési képességeik javítása, komplex szociális szolgáltatásokkal a hatékonyság javítása. Feladata, hogy a fedél nélkül maradt embereknek éjszakai biztonságos szállást nyújtson, a közvetlen életveszély elhárítása mellett a szociális munka eszközeivel és módszereivel segítse a hajléktalanságból történő kilépést és/vagy egyéni szükségleteiknek megfelelő más szociális ellátás igénybevételét.

Nyújtott szolgáltatáselemek:

- éjszakai pihenés,
- személyi tisztálkodás
- személyi tisztálkodáshoz szükséges eszközök
- szükség esetén mosás,
- mosáshoz szükséges eszközök biztosítása
- ételmelegítés, étkezésre szolgáló helyiség,
- lehetőség szerinti egyszeri étkezés (tea, zsíroskenyér),
- elsősegélyhez szükséges felszerés,
- orvosi ügyelet elérhetősége.

Idősek Bentlakásos Otthona:

Tárgyi feltételei:

Az Idősek Bentlakásos Otthona Nyírbátor központjában, a Református Általános Iskola közvetlen szomszédságában kínál barátságos, családi hangulatú elhelyezést. Az Otthon lakóinak elhelyezése két szinten, 3 ágyas összkomfortos szobákban történik. Mindegyik szoba akadálymentesített, a lakók egészségi állapotától függően kórházi ágyakkal vagy heverőkkel berendezett. A szobákhoz mosdó és beépített szekrény, előtér, zuhanyzó, WC tartozik. A berendezést az intézmény biztosítja, de egyéni igényeknek megfelelően kisméretű kiegészítő bútorok elhelyezésére is lehetőséget biztosítunk. Az intézményben ebédlő, tálalókonyha, mozgássérült vizesblokk, nővérszoba, orvosi szoba, mosoda, 5 db iroda, foglalkoztató, társalgó, tornaterem és személyzeti öltözők találhatóak még. Az épülethez tartozó terasz, zöldterület lehetőséget biztosít a szabadidő eltöltésére, pihenésre. Az intézmény területe akadálymentesített. A kapuk elektronikusan táv vezéreltek, a szintek között lift segíti a közlekedést.

Feladatai:

Az önkormányzat, mint fenntartó az idősothont a Nyírbátor Város Szociális Szolgálatával által működteti 2021. április 1-től. Az intézmény átvételét követően rövid időn belül megkezdődött az intézmény felújítása és új eszközök beszerzésére került sor. Jelenleg az épület frissen felújított, modern, tágas, világos terekkel, lakószobákkal várja az ellátást igénybe vevőket.

- Idősothoni elhelyezés nyújtható azon – jogszabályban meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező – személyek számára, akik önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, illetve, akik a rájuk irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötték, de rendszeres fekvőbeteg gyógyintézetben kezelést nem igényelnek. Továbbá

azok a 18. életévüket betöltött személyek, akik betegségük vagy fogyatékoságuk miatt önmagukról gondoskodni nem képesek, és ellátásuk más típusú ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható.

- Az intézmény az ellátást igénybe vevő számára teljes körű ellátást biztosít.
- Az ellátás biztosítása során alapvető cél az olyan holisztikus szemléleten alapuló egyénre szabott ellátás biztosítása, ahol az emberi méltóság tiszteletben tartása, a közösségi életbe való beilleszkedés, a békés nyugodt élet megteremtése, életminőség javítása, a rehabilitációs szemléletű gondozás kerül előtérbe.
- Az ellátottak többsége saját, személyes ruházatát használja, szükség esetén kiegészítő ruházatot a tartalékkészletből az intézmény biztosít.
- A ruházat tisztításáról és javításáról az intézmény mosodája gondoskodik.
- A mindennapi ellátásban kiemelt szerepe van az étkezésben, folyadékptólásban, hely- és helyzetváltoztatásban történő, valamint a kontinenciában való segítségnyújtásnak.
- Az intézmény külső szolgáltató által biztosítja a napi ötszöri étkezést, orvosi javaslat alapján – dietetikus bevonása mellett - diétás étkezést. Az intézményben tálalókonyha került kialakításra, ahová a kifőzőhelyről szállítják az ételt, és itt történik az adagolás, tálalás. Az étkeztetés helyszíne az intézmény ebédlője, fekvő betegeknél az ellátott a szobájában fogyasztja el az ételt.
- Az ellátottak rendszeres orvosi felügyeletéről az intézmény által szerződéses jogviszony keretében foglalkoztatott orvos gondoskodik. Az orvosok feladata a lakók egészségi állapotának rendszeres ellenőrzése, tanácsadás, gyógyszerrendelés, szakellátásba történő beutalás, esetenkénti szűrővizsgálatok elvégzése. A szükségleteknek megfelelően megoldott a szakorvosi ellátáshoz, illetve a kórházi kezeléshez való hozzájutás.
- Kiemelt feladat a közösségi életbe való beilleszkedés elősegítése, a békés, nyugodt légkör megteremtése, amihez elengedhetetlenül szükséges a komplex mentálhigiénés ellátás és foglalkoztatás megvalósítása, melyet intézményünkben a szociális és a terápiás munkatárs valósít meg.
- A közösségi kapcsolatok ápolására minden szinten foglalkoztató- és társalgó helyiség áll rendelkezésre.

Demens személyek ellátása

- Folyamatosan emelkedő tendenciát mutat a demenciával élő személyek száma. Szükségeik jelentős mértékben eltérnek normál kortársaikétól, fokozott gondoskodást, felügyeletet igényelnek. A súlyos és közepes súlyos demens személyek ellátása elsősorban a földszinten található lakószobákban történik.
- A demenciával élő személyek esetében a biztonságos környezet és személyközpontú, segítő, támogató gondoskodás mellett fokozott figyelmet fordítanak a kollégák a speciális foglalkoztatásra, a rövid- és hosszú távú memória frissen tartására. Ennek megfelelően kerül összeállításra a foglalkozások tematikája, amely a meglévő képességekre épül.
- Innovatív módszerként kerül alkalmazásra az állatasszisztált-terápia, amely során havi rendszerességgel terápiás kutya érkezik az intézménybe. Erről a módszerről elmondható, hogy szint visz az ellátottak hétköznapjaiba, jókedvre deríti őket és sokuknál tapasztalható a rövidtávú memória javulása is.

Az idősek otthonában a legfiatalabb ellátottunk a 47, a legidősebb 100 éves. A kettő közötti életkorban egyaránt vannak ellátottak, de döntő többséget az idős, nagyobb gondozási szükséglettel rendelkező személyek jelentik. A nagyon idős életkor előrevetíti azt is, hogy ők lényegesen magasabb gondozási szükséglettel rendelkeznek.

Az idősek otthonában a várakozók száma folyamatosan emelkedik, a számuk meghaladja a 20 főt.

Gyermekjóléti alapellátások körében:

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik (Gyvt.41.§).

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

- akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,
- akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően:

- bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- családi napközi,
- családi gyermekfelügyelet,
- házi gyermekfelügyelet,
- alternatív napközbeni ellátás.

Bölcsőde (telephelyen nyújtott szolgáltatás)

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében (Gyvt. 42.§).

A bölcsőde a feladat jellegétől függően lehet:

- napos bölcsőde
- hetes bölcsőde.

A bölcsődei ellátás keretében a gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítani kell:

- a gondozás - nevelés feltételeit – így különösen a fokozatos beilleszkedést, megfelelő textíliát és bútorzatot, a játéktevékenység – a szabadban tartózkodás feltételeit,
- az SNI, korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek egyéni fejlesztésének feltételeit,
- az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelő étkezést a vonatkozó jogszabályok szerint.

Egy bölcsődei csoportban legfeljebb 12 gyermek nevelhető, gondozható.

Az intézmény szervezeti keretén belül működő Napsugár Bölcsődében két gondozási egységen belül 4 csoport működik 48 férőhellyel. A bölcsőde napos bölcsődéként működik, nyitva tartási ideje: hétfőtől – péntekig 6³⁰-17⁰⁰-ig.

Család – és gyermekjóléti szolgálat

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja

a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- az *a)* pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében iskolai szociális munkát biztosíthat.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

- a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

kezdeményezi

- egyéb gyermekjóléti alapellátások igénybevételét,
- szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
- egészségügyi ellátások igénybevételét,
- pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét

A szolgáltatás keretében biztosítani kell:

- szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékkal élők, a krónikus betegek, a

szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,

- a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat,
- a szociál- és nyugdíjpolitikaért felelős miniszter által kijelölt településen és fővárosi kerületben működő családsegítést ellátó szolgáltatónak a menedékjogról szóló törvényben meghatározott integrációs szerződésbe foglalt társadalmi beilleszkedés elősegítését.

Család – és Gyermekjóléti Központ

Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járasszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik.

A család és gyermekjóléti központ a szolgálat feladatain túl biztosítja a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

- utcai és - ha a helyi viszonyok azt indokolják - lakótelepi szociális munkát,
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
- ha a helyi viszonyok azt indokolják - kórházi szociális munkát,
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot,
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- családkonzultációt, családterápiát, családi döntéshozó konferenciát;

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a veszélyeztettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnisméltés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez - az otthon nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozást végez - a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készít;

- elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint.
Szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

A Család-és Gyermekjóléti Központunk a Nyírbátori Járáshoz tartozó 20 településen látja el feladatát.

A fentiekén túl a Család és Gyermekjóléti Központ kötelező feladata tanácsadások, ezen belül:

- pszichológiai tanácsadás biztosítása, mely a teljes járás lakossága számára elérhető, előzetes bejelentkezést követően. Két pszichológus segíti a lelki problémákkal küszködő gyermekeket és felnőtteket.
- jogi tanácsadás - minden második hét szerdáján 14 órától jogi tanácsadást vehetnek igénybe Nyírbátorban és a járás településein élő emberek.

A család és gyermekjóléti központnak további speciális feladatai a járás teljes közigazgatási területén:

- kapcsolattartási ügyelet (szülő – gyermek, nagyszülő-gyermek) között.

a szolgáltatás alapvető célja a gyermeki jog biztosítása. A gyermeki jogokról szóló ENSZ egyezmény 9/3 pontja alapján a szülőjétől elszakadt gyermeknek joga van, rendszeres, közvetlen, élő kapcsolatot tartania a tőle külön élő szülőjével is.

Célja: hogy semleges és nyugodt környezetet biztosítson.

készenléti szolgálat – információnyújtás a nyitvatartási időn túl az alábbi telefonszámon: 06/30 507-5962

A Család- és Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején kívül felmerülő szociális krízis helyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás, vagy tájékoztatás nyújtása.

Az alábbi szolgáltatások ellátásához nyújtunk segítséget:

- családok átmeneti otthona.
- anyaoththonok,
- hajléktalan ellátás,
- bántalmazás esetén kríziskezelő elérhetőség,
- lelki segélyszolgálat

Óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás

- Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak.
- Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat lát el.

Az óvodai-iskolai szociális segítő tevékenység célja és alapelvei

Célok:

- Az elsődleges, széleskörű prevenció segítése, megerősítése a bevont köznevelési intézményekben.
- A veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, a veszélyhelyzet megszüntetésében való segítség.
- A 3– 18 éves korosztály szociális jólétének javítása, a társadalmi kohézió erősítése, a társadalmi minőség javítása közösségi erőforrások mozgósításával, valamint a gyerekek szociális kompetenciájának fejlesztése.

- **Prevenció:** az óvodás és iskoláskorú gyerekek és fiatalok képességeinek, lehetőségeinek legoptimálisabb kibontakozását támogatja szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával.
- **Ellátási területünk** a Nyírbátori járás 20 települése, mely összesen 48 közoktatási és köznevelési intézményt foglal magában. Az óvodai- és iskolai szociális segítő munkakörben 6 fő tevékenykedik teljes munkaidőben.

Egészségügyi alapellátási feladata körében

Védőnői szolgálat (anyatejgyűjtéssel) (telephelyen nyújtott szolgáltatás)

A védőnő kompetencia köre egyre szélesebb, napjainkra már az egész család egészségügyi, szociális problémáinak a megoldásában is részt vesz, humán szolgáltatásokat nyújt, és tanácsokat ad a felmerülő problémák megoldására. Nyírbátor városban jelenleg 8 vegyes iskolavédőnői körzet és egy Anyatejgyűjtő Állomás működik.

Szakmai irányelvek

A védőnői munka szakmai irányelveit elsősorban a fent említett egészségügyi törvények és rendeletek határozzák meg, amelyek munkánk szabályozását, szakmaiságát segítik.

A területi védőnői gondozás módszerei a következők:

- családlátogatás
- önálló védőnői tanácsadás
- orvossal tartott tanácsadás
- fogadóóra tartása
- egészségnevelés a családok otthonában, családlátogatások során, tanácsadóban, - oktatási intézményekben (iskola, óvoda)
- egészségfejlesztés közösségi szinten
- bölcsődében higiéniai vizsgálatok szükség esetén, a bölcsőde kérésére végeznek

Területi védőnői ellátás során az alábbi területekre nagy hangsúlyt fektetünk:

A családok komplex gondozása során az alábbi feladatokat végezzük

- családi életre való felkészítés, szülői szerepre „nevelést”
- kiemelten a várandós nők, csecsemők védelme, rendszeres gondozása
- gyermekágyas anya és újszülöttjének gondozása
- egészségnevelés (egyéni és közösségi szinten)
- szűrővizsgálatok végzése, biztosítása
- védőoltások megszervezése
- tanácsadások szervezése, lebonyolítása (várandós; csecsemő - önálló és orvossal tartott-, nővédelmi)

A gyermekellátás részeként:

- részt veszünk a családi környezet szociális problémáinak prevenciójában
- tanácsot adunk gondozási, nevelési kérdésekben
- táplálási tanácsot adunk, ellenőrizzük és regisztráljuk a gyermekek testi-lelki-szellemi fejlődését
- elvégezzük az alap szűrővizsgálatokat, státuszvizsgálatokat végzünk (1,2,3,4,6.9,15,18 hónapos, 1,2,3,4,5,6,7 éves korban, iskolában 2.4.6.8.10.12. osztályokban)
- a kiszűrt eseteket megbeszéljük az illetékes szakemberrel
- kapcsolattartás a családdal és a szakemberekkel

- a higiénés viszonyokat figyelemmel kísérjük
- a jelzőrendszer tagjaként szükség esetén problémajelző lapot írunk a veszélyhelyzetben lévő várandósokról, 0-7 éves korú kiskorú gyermekekről a gyermekjóléti szolgálat, gyámhivatal, háziorvosok felé

Anyatejgyűjtő Állomás

Az Anyatejgyűjtő Állomás kettős céllal jött létre.

Egyrészt feladata összegyűjteni az anyatejet azon édesanyáktól, akiknek a saját gyermekük szoptatásán túl többletként termelődő anyateje is van, másrészt az anyatejadó édesanyák segítségével anyatejjel ellátni azokat a beteg, koraszülött és kis súlyú újszülötteket, akiket édesanyjuk anyatejjel táplálni nem tud.

A megyében egyedül Nyírbátor városban működik anyatejgyűjtés.

5. A szociális szolgáltatás fejlesztésének, működtetésének alapelvei

Szociálpolitikai alapelvek:

- A szociális biztonság megteremtése és fenntartása önkormányzati felelősség.
- Nyitott szociálpolitika – melynek szereplői a szolgáltatásokat biztosító és koordináló önkormányzat, az önkormányzati intézmények, a non-profit, egyházi és piaci szervezetek.
- Az egyén és családok védelme a helyi társadalom zavartalan együttélése érdekében.

A szociális szolgáltatások megszervezésekor érvényesülő értékek:

- Valós szükségletekre épülő, egyénre szóló szolgáltatások.
- Társadalmi integráció erősítése.
- Szektorsemlegesség biztosítása.
- Innovativitás.
- Minőség a szolgáltatásokban.
- Hatékonyság.

Fejlesztési irányok és célkitűzések a szociális ellátásban:

- 1.) - A szociális szolgáltatások széleskörű elérhetőségének biztosítása.
  - Az alapellátások valamennyi formájának kiépítése, a meglévők erősítése.
  - Eltérő személyes szükségletekre rugalmasan reagáló ellátórendszere működtetése.
  - Az egyes ellátási formák közötti megfelelő átjárhatóságot és hatékony működtetést biztosító célszerű integrált szervezeti forma kialakítása.
  - Térségi szerepvállalás fejlesztése a lehetséges ellátások esetében.
- 2.) - A meglévő szociális intézményrendszer tárgyi és személyi feltételeinek javítása (épületi adottságok, képzés, továbbképzés).
- 3.) - Pályázati lehetőségek kiaknázása.
- 4.) - Szolgáltatások minőségének megtartása.
- 5.) - Hatékonyabb együttműködés a szociális szolgáltatásokat befolyásoló más ellátórendszerekkel. (Így: egészségügy, oktatás, foglalkoztatás.)

6. Feladatok a szociális ellátásban

6.1. Idősellátás fejlesztése

Az időskorú lakosság szociális ellátásában alapvető fontosságú, hogy a rászoruló személy az igényelt segítségnyújtást, gondoskodást minél tovább saját környezetében, lehetőleg saját otthonában kapja meg.

Ennek érdekében szükséges a már működő alapellátási formák: étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi gondozás, nappali ellátás erősítése:

- rendszeres tájékoztatással a minél szélesebb körű hozzáférés érdekében,
- személyre szóló, egyéni szükségletekre épülő ellátás biztosításával,
- a szolgáltatások hatékonyságának növelése – az idős ember szociális, mentális és fizikai állapota alapján legmegfelelőbb ellátási forma biztosításával,
- a szakmai munka minőségének emelésével,
- a szolgáltatások szakmai team útján történő koordinációjával a legmegfelelőbb ellátás meghatározásában, megtervezésében és megvalósításának folyamatában.

A szociális alapellátási formákhoz együttműködően kapcsolódnia kell az otthoni szakápolásnak, mely jelenleg az egészségügyi ellátások egyik formája.

A szociális alapszolgáltatások eredményességének egyik feltétele az egészségüggyel - alap és szakellátás – való aktív és kölcsönös együttműködés, hiszen egyrészt az alapellátás vagy szakellátás orvosának javaslata, szakvéleménye nélkül nem jöhet létre gondozási-ápolási tevékenység, másrészt a szociális és egészségügyi ellátás egymásra épülhet, ill. egymást kiegészítheti.

A szociális alapszolgáltatásokat minden ellátotti kör számára biztosítani kell. Így az idős embereken túl a fogyatékosok, hajléktalanok, pszichiátriai és szenvedély betegek számára egyaránt. Ehhez a szakdolgozók szakirányú továbbképzése szükséges.

A jelzőrendszeres házi gondozás: a házi segítségnyújtás kiegészítő szolgáltatása.

Jelenleg Nyírbátorban 50 db készülék van kihelyezve, igény szerint növelni kell a készülékek számát

Biztosítani kell a folyamatos üzemeltetést, mivel ez biztonságot nyújt az ellátottaknak és családjuknak.

Időskorúak otthona:

Általános és speciális ellátások fejlesztése

Teljes nyílászáró csere és külső szigetelés az energiatakarékosság jegyében

Intézményünk vezetése elsődleges célul tűzte ki egy olyan modern, gazdaságosabban üzemeltethető és a szükségleteknek jobban megfelelő épületben biztosítja a minőségi ellátás megteremtéséhez szükséges feltételeit. A folyamatosan növekvő energiaárak miatt az intézmény célul tűzte ki, hogy költségeit -amennyire lehet- minimalizálja. Idősek bentlakásos otthonára való tekintettel a legjelentősebb energetikai kiadás a fűtés és melegvíz fogyasztás kapcsán fellépő gázfogyasztás.

Az energetikai korszerűsítés két fő területre koncentrálódik:

Az épület határoló szerkezetei hőszigetelő képességének javítása, energetikai hatékonysága, valamint nyílászáróinak cseréje, utólagos külső hőszigetelése valósulna meg.

Az épületek energetikai felújításának közvetlen eredményei: így csökkenthetjük az elfogyasztott villamos energia és gáz mennyiséget, a rezsiköltséget. Az épületben egyenletes

meleg lesz a lakószobákban és az épület különböző részeiben és a gondozottaknak jobb környezetet tudunk teremteni.

További fejlesztési tervek

- árnyékolók, spaletták
- napelemek, napkollektorok felszerelése
- pályázati lehetőségek keresése felújítási munkákra
- lakossági jelzések alapján kétágyas és egyágyas apartmanok kialakításának lehetősége

Egészségügyi szolgáltatás szakmai fejlesztése terén:

Szakápolási feladatok végzése, szakápolási egység kialakítása

18. életévét betöltött személynek lenne nyújtható, ki idősotthoni ellátásra gondozási szükséglettel rendelkezik, aki betegségéből adódóan szakápolást igényel, de akut fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásra és állandó orvosi felügyeletre nem szorul, és akit a kezelőorvosa vagy -intézményi jogviszony fennállása esetén - a szociális intézmény orvosa szakápolási központba beutal.

Demens részleg kialakítása

Demens részlegben az a legalább középsúlyos vagy súlyos mértékű mentális hanyatlást mutató lakó lenne elhelyezhető, akinél a szociális készségek jelentős elvesztése áll fenn, és a lakó biztonságos ellátása csak intenzív gondozási feltételek között valósítható meg.

Az intézményen belül – az épület adottságait figyelembe ugyanúgy lakószobákban kerülnének elhelyezésre a demens lakók, a protokollban rögzítettek alapján, a hozzátartozó egyetértésével. Jól átlátható, egyértelmű jelzésekkel ellátott, biztonságos berendezésű részleg kerülne kialakításra.

A közép – és súlyos demens lakók elkülönítése vagy az egészséges lakókkal együtt lakása egyénre szabott elbírálás alapján történne a gondozott tünetei, viselkedése alapján. Erre irányuló javaslatot a multidiszciplináris – team terjesztené az intézményvezetője felé.

Tapasztalataink alapján van olyan súlyos demens, akinek motivációt jelent az ép gondolkodású, de mozgásában sérült lakótársról való gondoskodás, az együttlakás. Ez a mindennapi feladat, a demens személy szinten tartását nagymértékben befolyásolná. Ezzel ellentétben, amikor a demens lakó éjszakai vagy napközbeni magatartásával zavarja lakó társai nyugalmát, így hasonló állapotban történő demens lakóval történő elhelyezése lenne indokolt.

Hajléktalan ellátás fejlesztése:

Városunkban éjjeli menedékhely működik a Bocskai út 4 szám alatt, amely jelenleg 10 fő elhelyezését teszi lehetővé. Szükség esetén a férőhelyeket bővíteni lehet.

6.2. Általános és speciális ellátások fejlesztése

„Szociális információs szolgálat” fejlesztése:

Ennek helye a város központi, frekventált területén, a Nyírbátor Város Szociális Szolgálata székhelyén van, a Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat szakképzett és gyakorlott szociális szakemberei látják el a feladatot. A már működő pszichológiai és jogi tanácsadás mellé a munkavállalási tanácsadást is szükséges lenne beindítani.

A Roma Közösségi Házban szükséges egy roma családgondozó alkalmazása – szükség szerint képzéssel -, mellyel a roma közösség tagjainak megfelelő gondozása biztosítható.

Fogyatékos ellátás fejlesztése

A fogyatékosok nappali ellátását a város az Egyenlő Esélyért Egyesülettel kötött feladatátvállalási szerződésben rögzítettek szerint biztosítja. Az ellátás fejlesztése érdekében szükséges az egyesülettel közös pályázatok benyújtása, az egyesület önkormányzati programokba való bevonására.

Nappali ellátás fejlesztése:

Az idősek és a pszichiátriai betegek nappali ellátása önkormányzati kötelező alapfeladat, ez jelenleg jól működik. A két csoport közös programjai jó hatással vannak az azokban résztvevőkre. Igény szerint az ellátottak létszámának emelése szükséges, valamint a közös programok számának növelése.

Fejlesztések a gyermekjóléti ellátásban:

A Családsegítő és Gyermekjóléti Központ járási feladatokat lát el, szükséges az egész járásra vonatkozó komplex fejlesztési program kidolgozása, a hiányzó szolgáltatások, szakemberek (fejlesztő pedagógus, gyógytestnevelő, szociális, iskolai mentorok) biztosítása érdekében. Pozitív elbírálás esetén a benyújtott TOP + Városrehabilitációs Pályázat többek között ebben nyújt nagy segítséget.

7. A szociális és gyermekjóléti ellátások személyi és tárgyi feltételeinek fejlesztése

7.1. Személyi feltételek fejlesztése

A szolgáltatások terén biztosítani kell a szakmai jogszabályok által meghatározott, legalább minimális számú és szakképzettséggel rendelkező szakdolgozói létszámot.

A megfelelő szervezeti struktúra kialakításával - azonos telephelyen, egymásra épülő ellátási formáknál - hatékonyabb munkaszervezés valósítható meg.

A szakmai munka hatékonysága érdekében:

- szükséges a szakdolgozók folyamatos képzése, a szakmai ismeretük folyamatos bővítése a személyiségfejlesztés és a szervezetfejlesztés területein is, szupervízió a kiégés ellen.
- Az egy telephelyen működő, egymásra épülő, vagy azonos célesoport ellátását biztosító szolgáltatásokat végzők egy szakmacsoportot alkossanak, melyben azonos vagy osztott munkakörben szervezhetők a munkafolyamatok, így kiküszöbölhetők a párhuzamos munkafolyamatok, a hasonló tevékenységek egy kézben maradnak
- A szolgáltatás minősége érdekében ki kell dolgozni a szakdolgozók anyagi érdekeltiségi rendszerét.
- A különböző munkafolyamatokat végző szakemberek összekapcsolása szakmaközi egyeztetések szervezésével.

7.2. Tárgyi feltételek fejlesztése

A személyi feltételeken túl a tárgyi feltételek is hozzájárulnak a nyújtott szolgáltatás sikeréhez.

A meglévő épületi adottságokat tekintve:

- A Szociális Szolgálat /Vár út 1./ egy régi épületben, egy építkezést korlátozó műemléki környezetben helyezkedik el. Az elmúlt években teljes belső felújításon esett át, az épület külső felújítása pályázati forrásból valósítható meg.
- Az Éjjeli menedékhelyen – Bocskai út 4. – szükség esetén bővíteni kell a férőhelyeket.

A tervezett szolgáltatásfejlesztések esetében:

- az idősek bentlakásos otthona energetikai fejlesztése, az intézmény bővítése,

7.3. Szervezeti struktúra fejlesztése

Az új szervezeti struktúra kialakításában alapvető szempont:

- a törvényben meghatározott szolgáltatások fajtái és száma,
- a szakmailag egymásra épülő, vagy egymáshoz kapcsolható szolgáltatások, egy telephelyen történő működtetése a gazdaságosság és hatékonyság érdekében,
- az egyházi és a civil szféra, valamint más szakmák bevonása.
- az Idősek Bentlakásos Otthona szakmai létszámának megőrzése, indokolt esetben bővítése

8. A fejlesztések pénzügyi forrásai, ütemezése

8.1. A fejlesztések pénzügyi forrásai

A tervezett fejlesztések épületi valamint egyéb tárgyi feltételeinek megteremtése csak pályázati forrásokból és önkormányzati támogatással valósíthatók meg.

Az új szolgáltatások működtetése a már működőkhöz hasonlóan a költségvetési törvényben meghatározott normatívából történhet önkormányzati segítséggel, hiszen a normatíva eddig sem, de várhatóan 2023-ban sem fedezi le a teljes költségvetést csupán annak egy részét.

A fentiekén túl: jó munkaszervezéssel, a kapcsolódó szolgáltatások költségkímélő, egy helyen történő, egymásra épülő megvalósításával, valamint a járási szerepvállalásra tervezhető bevételekkel és takarékos költségfelhasználással lehet a már működő és tervezett fejlesztésekkel kibővített szociális ellátórendszert működtetni.

8.2. A fejlesztések pénzügyi ütemezése

1.) 2023-2024.

A hiányzó tárgyi feltételek biztosítása:

- akadálymentesítés,
- épületek felújítása,
- alapterület bővítése,

2.)

A szolgáltatástervezési koncepció 2 évenkénti felülvizsgálata és aktualizálása, megvalósításának nyomon követése.

9. Összegzés

A szolgáltatástervezési koncepció gyakorlati megvalósítása a szociális szolgáltatások mennyiségének és minőségének, a szolgáltatások sokszínűségének fejlődését eredményezi. Nemcsak a különböző típusú emberi problémákra keres megoldást, hanem komplex segítséget ad a szociális munka célcsoportjai életkörülményeinek javításához. A koncepció célja hozzásegíteni az embereket az egészséges, értékes minőségi élethez, a jóléthez.

Az integrált szolgáltatások elősegítik a választási és döntési lehetőséget, mind az ellátást igénylők, mind pedig a szociális szakemberek számára. A különböző gondozási formák egymásra épülése, a szervezeti struktúrák összehangolása, valamint a szolgáltatások integrált szerveződése az erőforrások optimális kihasználását és a hiányok pótlását teszik lehetővé.

A szolgáltatástervezési koncepció megalkotása és felülvizsgálata fontos annak érdekében is, hogy a különböző szolgáltatások fejlesztése, a legjobb szolgáltatás nyújtása az ellátást igénylők megelégedésére, a magas színvonalú szakmai munka végzése pedig átgondolt és megalapozott költségvetés tervezésére épüljön.

Nem hallgatható el azonban az sem, hogy a koncepció végrehajtása olyan mértékű finanszírozást igényel, melyet sem a szolgáltatást nyújtó intézmények, sem a fenntartó önkormányzat önerőből nem képes biztosítani. Ezért szükség van az összes lehetséges pályázati erőforrás kihasználására, a feladatok ésszerű gazdálkodás mellett történő elvégzésére és a társadalmi, valamint egyházi szervezetek hathatós támogatására az ellátásban. Szükség van továbbá a város és az állami fenntartó közötti konszenzus megteremtésére, valamint a szociális jogalkotásban résztvevő szervekkel történő kapcsolatteremtésre. Mivel a koncepció egy része csak állami támogatásból tud megvalósulni, folyamatosan kapcsolatot kell tartani a szakminisztérium illetékes főosztályaival annak érdekében, hogy a kidolgozott fejlesztési elképzelések valóra váljanak.

A szolgáltatástervezési koncepció végrehajtása – a költségvetési lehetőségek függvényében – ütemezetten fog történni, de a szociális szolgáltatást nyújtó intézményeknek, az önkormányzati és civil fenntartóknak lehetősége és egyben kötelessége a végrehajtás folyamatát értékelni, annak érdekében, hogy a megvalósítás mindig a változó szociális szükségletekhez igazodjon.